

Biçim Bilgisi - 2 (Kök, Ek ve Sözcüğün Yapısı)

1. Annelerin dillerinde sızılı bir ninnisin,
I
Ozanların sazlarında en hisli türküsün,
II
Kilim dokuyan kızların ellerinde nakışsın,
III
Esmer bir çocuğun yoksul gözünde ışıksın
IV
Gülsün yüzün, Türkiye'm, Türkiye'm!
Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi kök hâindedir?
A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin aldığı yapım eki, sözcüğün türünü değiştirmemiştir?
A) Suyun susuzu kandırması gibi doğru söz de kalbe temizlik getirir.
B) Aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguyu paylaşanlar anlaşır.
C) Ümitle açılıp kazançla kapanan bir kitap, okuyucusunu mutlu etmiş demektir.
D) Önceden sağlığıma hiç dikkat etmezdim ama sonunda akılandım.

3. Aşağıdaki altı çizili eklerden hangisi, diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?
A) Bu yazı Alanya'daki kampta geçireceğiz.
B) Çanakkale'ye yaptığımız gezi beni çok etkiledi.
C) Son maçta bizim takım iki sayı öne geçti.
D) Doğum gününde ona çok güzel bir takı hediye ettim.

4. Sözcüğün yapım eki almış hâline "gövde" denir. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde, gövde durumundaki sözcük çekim eki almıştır?
A) Çok eskimiş bu eşyalar, artık yenilerini alalım.
B) Yarışma için gönüllü olanlar ayağa kalktı.
C) Törende okunan şiir herkesi duygulandırdı.
D) Bu programda gezginler yörelerin yemeklerini tanıtıyor.

5. Türkçede hem isim hem fiil olarak kullanılabilen kökler vardır. Bunların kök çeşidi, aldıkları eklerle ve cümledeki kullanımlarıyla belirlenir. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?
A) Her insan, meyvesi ile tanınır.
B) İyi bir kitap, gerçek bir hazinedir.
C) Şiirler, büyük zekâların rüyalarıdır.
D) Yaşanan acılar insanı olgunlaştırır.

6. Düşünceli yürürken, bir yol dönemecinde
I
Çıkacak önümüze beyaz dallarla bahar.
II
Hatırlatacak bize şen çocukluğumuzu,
III
Ergüvanlı bir bahçe, mor salkımlı bir duvar.
IV
Bu dördlükte numaralanmış sözcüklerden hangisi türemiş sözcük değildir?
A) I. B) II. C) III. D) IV.

Biçim Bilgisi - 2 (Kök, Ek ve Sözcüğün Yapısı)

7. Sabahleyin gökyüzü parlak, ufuk açıldı,
Güneşli bir havada yaylımız yola çıktı...
- Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?**
- A) Sıfat tamlaması şeklinde oluşan birleşik sözcük
B) Fiilden isim yapım eki almış sözcük
C) İyelik eki almış sözcük
D) Basit yapıli sözcükler
8. Aşağıda isim köklü ve fiil köklü sözcükler sınıflandırılırken bir yanlışlık yapılmıştır.

İsim Köklü Sözcükler	Fiil Köklü Sözcükler
yazlık	bilgi
yolcu	yağlı
sessiz	yüzücü
sürücü	sergi

Buna göre hangi sözcükler yer değiştirirse bu yanlışlık giderilmiş olur?

- A) yolcu - sergi
B) sessiz - bilgi
C) yazlık - yüzücü
D) sürücü - yağlı
9. Aşağıdakilerden hangisinde kök ve ekleri ayırmada yanlışlık yapılmıştır?
- A) yap - ım - cı - dan
B) kor - ku - suz - muş
C) geç - it - ler - in
D) gör - gü - süz - lük

10. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcük "-mak / -mek" ekini alabilir?
- A) Ocaktaki köz bu eti pişirmeye yeter.
B) Eve git, mutfaktaki mısırları getir.
C) Bu büyük sır hepimizi meraklandırdı.
D) Ormanın kenarındaki göl çok fazla bilinmiyordu.

11. Bazı birleşik sözcükleri oluşturan her iki sözcük de anlamını kaybeder ve ortaya yeni bir anlam çıkar.
Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir birleşik sözcük kullanılmıştır?
- A) Bin parçalık yapbozu oluşturmak için iki ay uğraştık.
B) Kaymakam, mahalle esnafıyla ayaküstü sohbet etti.
C) Kedidili bisküvilerle güzel bir pasta yapabilirsin.
D) Ülkemizdeki okuryazar oranı her geçen gün artıyor.

12. "-lık (-lik, -luk, -lük)" eki eklendiği isme yer, araç gereç, meslek, topluluk... anlamları katar.

Buna göre "-lik" eki aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisine yer anlamı katmıştır?

- A) Dedemden kalma zeytinliğe yeni fidanlar diktik.
B) Konuşulanları anında tercüme eden bir kulaklık geliştirildi.
C) Her insanda insanlığın tüm hâlleri vardır.
D) Arıcılıkta başarı için bilgi ve tecrübe çok önemlidir.

